

Simanainen muistelee Sodanjälkeinen koulu-toimen kehitys Rääkkylässä

□ Kaksivuotinen kansalaiskoulu perustettiin ensimmäisenä kuntana Pohjois-Karjalassa Rääkkylään.

□ Rääkkylä siirtyi ensimmäisenä kuntana Pohjois-Karjalassa ja ensimmäisten joukossa koko maassa peruskouluun.

Olen aikaisemmassa Rääkkylän koulutointa käsittelevässä kirjoituksessani kertonut, kuinka vaikeaa ensimmäisen kansakoulun perustaminen Rääkkylään oli 1800-luvun lopussa. Sehän tapahtui vasta Senaatin päätöksen määräyksellä viimeisenä kuntana laajassa Kuopion läänissä. Tämän jälkeen koulujen perustaminen sujui nopeasti ja oli jopa kilpailua siitä, mikä kylä saisi koulun.

Koulupiirejä Rääkkylässä on ollut enimmillään viisitoista ja näissä oppilaita alun toista tuhatta. Jos tarkastellaan meidän aikamme Rääkkylän koululaitoksen kehitystä on todettava, että 1950-lukua voidaan kuvata koululaitoksen ulkoisten puitteiden kehittämisen kaudeksi. Tuolloin puolet kouluista rakennettiin tai peruskorjattiin.

Varsinainen koulutoimen kehittyminen tapahtui 1960-luvulla. Kuntaamme saatiin ensimmäisenä Pohjois-Karjalassa kaksivuotinen kansalaiskoulu, minkä teki mahdolliseksi uusi kirkonkylän kansakoululle ja kansalaiskoululle valmistunut koulurakennus. Varsin pian kansalaiskoulu toimi kolmi-vuotisena, viimeisen luokan ollessa vapaaehtoinen.

Merkittävä kehitys Rääkkylän koululaitoksessa oli 1954 tapahtunut yksityisen oppikoulun saaminen paikka-

Rääkkylän kansa- ja kansalaiskoulun opettajat yhteiskuvassa lukuvuonna 1966-67. Eturivissä vasemmalta oikealle: Mauri Marienberg, Väinö Gröhn, Einari Sormunen, Martta Hirvonen, Oili Turunen, Maija Vuorjoki ja Ritva Naumanen. Takarivissä vasemmalta oikealle: väliaikaisina aineenopettajina Rääkkylässä toimineet kolme miesopettajaa, joiden nimet eivät ole Koti-Karjalan toimituksen tiedossa, Raimo Miettinen, Irma Kuusaro, Irja Gröhn, Martta Karvonen ja Liisa Lukin. Kuva: Rääkkylän kunnan arkisto.

kunnalle. Vuonna 1967 kunta otti haltuunsa Rääkkylän Oppikouluyhdistyksen ylläpitämän yksityisen oppikoulun ja rakensi koululle kirkonkylän kansa- ja kansalaiskoulurakennuksen viereen koulurakennuksen (nykyinen ala-aste). Kunta katsoi, että taloudellisesti köyhällä paikkakunnalla yksityinen oppikoulu ei ole sosiaalisesti paras koulumuoto, ja ponnekkain toimenpitein sai oppikoulun muutamaan kunnalliseksi keskikouluksi lukuvuoden 1968–

69 alusta. Kun kunnallinen keskikoulu pääsi aloittamaan uudessa koulurakennuksessa vastasi opetus vaativimpiakin toiveita. Keskikouluasteen oppilasmäärä alkoi huomattavasti kasvaa.

Jo 1965 valtuusto asetti koulusuunnittelutoimikunnan ja päätti, että kuntaan laaditaan epävirallinen koulusuunnitelma, jota laaditaan otetaan Maalaiskuntien Liiton kouluasiantuntija. Suunnitelma valmistui seuraavana vuonna, ensimmäisenä kunta-

na läänissämme.

Koulusuunnitelmaa hyväksyessään kunnanvaltuusto päätti, että Rääkkylässä pyritään peruskouluun niin pian kuin se on lainsäädännön puolesta mahdollista. Rääkkylän koululaitoksen kehittämisen aikana myös valtakunnallinen koulusuunnittelu uudistui. Kun Rääkkylän kansakoulutoimi alkoi olla valmis, uusi peruskoulu alkoi muotoutua ja ilmoittaa tulostaan.

Rääkkylän pyrkimistä peruskouluun nopeutti edessä

oleva koulutuksellinen umpikuja. Kansalaiskoulun oppilasmäärä, joka oli suurimmillaan 1965 248 oppilasta, alkoi hyvin nopeasti vähentyä. Toisaalta kunnallisen keskikoulun oppilasmäärä lisääntyi voimakkaasti, ollen suurimmillaan 1969 353 oppilasta.

Kehitys olisi johtanut nopeasti siihen, että kunnassa olisi pitänyt lakkauttaa eräitä aineenopettajan virkoja, jotka olivat tärkeitä yläasteen valinnaisaineita ajatellen. Vaikka kouluhallitus ei vielä ollut

edes antanut lopullisia ohjeita koulusuunnitelmasta, Rääkkylässä ryhdyttiin tarkistamaan koulusuunnitelmaa. Se peilaisi tulevaisuuteen Rääkkylän kouluolojen kehityksen, ja sen avulla helpotettiin mahdollista peruskouluun siirtymistä.

Valtuusto hyväksyi valmistuneen suunnitelman kokouksessaan 30.12.1970. Suunnitelman pohjalta laadittiin kuntaan uusi kouluohjesääntö, jonka mukaan kyläkouluille jäisi luokat I–IV ja luokat V–VI keskitettiin Rasivaaraan ja kirkonkylälle. Tällä järjestelyllä pyrittiin saamaan opetus entistä tehokkaammaksi. Samassa yhteydessä uusittiin koulujen opetussuunnitelmaa ja otettiin kaikille pakolliseksi kieleksi englanti kolmanesta luokasta lähtien ja matematiikan opetuksessa siirryttiin ns. joukko-oppi-menetelmään. Molemmat toimenpiteet lisäsivät koululaitoksen valmiutta peruskoulujärjestelmään siirtymiseen.

Kun kansakoululakiin lisättiin 14 a §, joka mahdollisesti muodostaa peruskoulun yläaste yhdistämällä 3-vuotinen kansalaiskoulu ja kunnallinen keskikoulu, kunta käytti tilaisuutta heti hyväksi, ja haki valtioneuvostolta lupaa saada muodostaa yläaste 14 a §:n mukaisesti.

Lupa myönnettiin ja syksyllä 1972 alkaen peruskoulun yläaste oli todellisuutta Rääkkylässä. Luvan myöntämishetkestä lähtien alettiin kouluissa seurata peruskoulun opetussuunnitelmaa I–V luokilla. Hankalana välivaiheena koululaitoksessamme koettiin tuo 14 a §:n mukainen toiminta-aika. Työskenneltiin silloin kansakoululain säännösten mukaan peruskouluna. Selventävänä ja vapauttavana koettiin sitten siirtymisen 1.8.1973 varsinaiseen peruskoulujärjestelmään, ensimmäisenä kuntana Pohjois-Karjalassa ja ensimmäisten joukossa koko maassa.

Ilkka Simanainen
Marraskuussa 2012